

МОТИВИ

към проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите

Предложеният проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите /ЗИД на ЗЗП/ има за цел да осигури прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/2394 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. относно сътрудничеството между националните органи, отговорни за прилагането на законодателството за защита на потребителите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (Регламент (ЕС) 2017/2394) като прави изменения и допълнения в сега действащата нормативна уредба. Проектът на закон цели също така да създаде условия за прилагане на Регламент (ЕС) 2017/1128 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. за трансграничната преносимост на услугите за онлайн съдържание в рамките на вътрешния пазар и да синхронизира разпоредбите на Закона за защита на потребителите с разпоредбите на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ЗТРРЮЛНЦ).

Регламент (ЕС) 2017/2394 съдържа нова правна рамка за осъществяване на административното сътрудничество между органите на държавите-членки на ЕС, отговарящи за прилагане на законодателството за защита на потребителите. Тази правна рамка има за цел по-ефективното, координирано прилагане на законодателството от страна на компетентните органи на държавите-членки на ЕС в случаи на трансгранична търговия и нарушения на законодателството, включено в обхвата на регламента в повече от една държава-членка на ЕС от един и същи търговец.

Новата правна рамка за осъществяване на административното сътрудничество между компетентните органи на държавите-членки, отговарящи за прилагане на законодателството за защита на потребителите се характеризира със следните основни елементи:

- разширява материалния обхват на регламента (законодателството за защита на потребителите, включено в приложението на регламента);
- предвижда задължение за държавите-членки да определят компетентните органи, отговарящи за прилагане на законодателството, включено в обхвата на регламента и единна служба за връзка, която да координира дейността на компетентните органи, във връзка с прилагане изискванията на регламента;
- разграничава нарушенията на законодателството на:
  - нарушения на законодателството в рамките на ЕС;
  - широко разпространени нарушения на законодателството;
  - широко разпространени нарушения на законодателството с измерение ЕС.
- определя задължителни минимални правомощия на компетентните органи на държавите-членки на ЕС, като прави разграничение между:
  - правомощия за разследване на компетентните органи: право да извършват проверки на място; достъп и изземване на относима към проверката информация във всякаква форма или формат, независимо от средството за съхранение или мястото на което се съхранява, включително на предоставяне на обяснения и записване на отговорите от тях; да проследяват финансови потоци и потоци от данни, и установяване на самоличността на лицата, участващи в тях; за

установяване на информация за банкови сметки и за собствеността на уебсайтове; извършване на пробни покупки на стоки или услуги, и други; и

- правомощия за прилагане за законодателството на компетентните органи: да издават заповеди за преустановяване на нарушения на законодателството; да информират засегнатите потребители относно начините за търсене на обезщетение от търговеца; да приемат временни мерки за предотвратяване на риска от сериозни вреди на колективните интереси на потребителите; да получат поемането на ангажимент от търговеца, отговорен за нарушението, за неговото преустановяване и/или на допълнителни ангажименти за обезщетяване в полза на потребителите, и предоставяне на адекватни средства за защита на засегнатите от нарушението потребители; да публикуват окончателни актове, поети от търговеца ангажименти, включително данни за търговеца, отговорен за нарушението; право да разпореждат премахване на съдържание или премахване, блокиране или ограничаване на достъпа до онлайн интерфейс или да изискват посочване на предупреждение до потребителите при достъпа до онлайн интерфейс; право да налагат санкции; право да бъде разкривана търговска и професионална тайна, и интелектуална собственост, до степен, необходима за прилагането на разпоредбите на Регламента при отчитане на търговските интереси на физическото или юридическото лице, и други.

➤ урежда начина за упражняване на задължителните минимални правомощия от компетентните органи на държавите-членки на ЕС (осъществяване на правомощията пряко или чрез съдействието на други компетентни органи, или чрез други публични органи, включително и чрез сезиране на органите на съдебната власт);

➤ създава електронна система, съдържаща база данни за електронно общуване между компетентните органи на държавите-членки на ЕС, Европейската комисия /ЕК/ и единните служби за връзка за уведомяване на компетентните органи на държавите-членки и на ЕК за наличието на нарушения на законодателството на тяхна територия, които е възможно да накърнят интересите на потребителите в други държави-членки на ЕС;

➤ предвижда механизъм за оказване на взаимна помощ между компетентните органи на държавите-членки посредством процедури за искания за предоставяне на информация и искания за взаимна помощ;

➤ предвижда механизми за осъществяване на координирани разследвания и прилагане на законодателството в случаите на широко разпространени нарушения (нарушения, които накърняват или е възможно да накърнят интересите на потребителите най-малко в две държави-членки на ЕС) и широко разпространените нарушения на територията на ЕС (нарушения, които накърняват или е възможно да накърнят интересите на потребителите най-малко в две трети от държавите-членки на ЕС);

➤ признава ролята на сдруженията на потребителите и тяхното участие в процеса по прилагане на законодателството за защита на потребителите;

➤ предоставя възможност на сдруженията на потребителите, на европейските потребителски центрове и когато е необходимо на сдруженията на търговците да отправят външни предупреждения и сигнали към компетентните контролни органи за предполагаеми нарушения на законодателството.

Предмет на изменение и допълнение на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите са следните въпроси:

- определяне на компетентните органи за прилагане на законодателството за защита на потребителите, включено в обхвата на регламента, съобразно действащото национално законодателство;
- определяне на орган, който да изпълнява функциите на единна служба за връзка и да координира дейността на компетентните органи по смисъла на регламента;
- предоставяне на минималните правомощия на компетентните органи за разследване на нарушения на законодателството по чл.9, параграф 3 и за прилагане на законодателството по чл.9, параграф 4, с изключение на правомощията по чл. 9, пар. 4, бук. „ж“ на Регламент (ЕС) 2017/2394;
- предоставяне на правомощия на Комисия за защита на потребителите за прилагане на законодателството по чл. 9, пар. 4, бук. „ж“ на Регламент (ЕС) 2017/23942394, а именно за премахване на съдържание или за ограничаване, премахне или блокира на достъп до онлайн интерфейс както и за разпореждане на регистраторите на домейни да заличат пълното име на домейни;
- определяне начина за упражняване на правомощията на компетентните органи;
- предоставяне на право на представителните сдружения на потребителите, на Европейския потребителски център и когато е необходимо на сдруженията на търговците за отправяне на предупреждения към компетентните органи на държавите членки за предполагаеми нарушения на законодателството, включено в обхвата на регламента.

Законопроектът създава условия за прилагане на новата правна рамка за осъществяване на административното сътрудничество между органите на държавите-членки на ЕС, отговарящи за прилагане на законодателството за защита на потребителите, включено в обхвата на регламента.

Във връзка със създаването на условия за прилагане разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/2394 в Закона за защита на потребителите се предвижда обособяване на самостоятелна Глава девета „а“, озаглавена „Сътрудничество между националните органи, отговарящи за прилагане на законодателството за защита на потребителите“. Разпоредбите на законопроекта забраняват всяко действие или бездействие, което противоречи на законодателството за защита на потребителите, включено в обхвата на Регламент (ЕС) 2017/2394, и което е увредило, уврежда или има вероятност да увреди техните интереси.

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите, определя компетентните органи по прилагане разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/2394. Отчитайки действащото национално законодателство, проектът на ЗИД на ЗЗП определя следните компетентни органи за прилагане на законодателството за защита на потребителите, включено в обхвата на Регламент (ЕС) 2017/2394: Комисия за защита на потребителите, Изпълнителна агенция по лекарствата, Комисия за регулиране на съобщенията, Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация", Комисия за защита на конкуренцията, Изпълнителна агенция "Железопътна администрация", Съвет за електронни медии, Изпълнителна агенция "Морска администрация", Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“, Българска народна банка и Министерство на туризма.

В съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/2394, проектът на закон предвижда, че компетентните органи могат да започват по своя инициатива разследвания или процедури за преустановяване или за налагане на забрана на нарушения на законодателството, включено в обхвата на регламента.

Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) 2017/2394 и предвидените изменения на проектозакона, компетентните органи за прилагане на законодателството за защита на потребителите, включено в обхвата на регламента, ще могат да използват като доказателство всяка информация, предоставена от компетентен орган на друга държава-членка на ЕС, събрана по надлежния ѝ законов ред, независимо от носителят на който се предоставя и съхранява. Те ще могат да публикуват всяко окончателно решение и всеки поет от търговеца ангажимент или всяка заповед, приети във връзка с прилагането на регламента, включително самоличността на търговеца, отговорен за нарушението. Предвидената нова разпоредба на чл. 190м на Закона за защита на потребителите предвижда, че тази информацията може да бъде използвана единствено за целите и при спазване изискванията на чл. 33 на Регламент (ЕС) 2017/2394.

С проекта на закон се определя Комисия за защита на потребителите (КЗП) като единна служба за връзка по смисъла на Регламент (ЕС) 2017/2394, която ще трябва да координира дейността на компетентните органи по прилагане на законодателството за защита на потребителите.

Проектът на ЗИД на ЗЗП предвижда възможност Европейският потребителски център, представителните сдружения на потребителите и, когато е необходимо, сдруженията на търговците да подават сигнали до компетентните органи и до ЕК за предполагаеми нарушения на законодателството за защита на потребителите. Същевременно, компетентните контролни органи няма да бъдат длъжни да предприемат действия във връзка с отправен до тях сигнал.

Съгласно разпоредбите на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите, компетентните органи по прилагане на законодателството, включено в обхвата на регламента ще упражняват пряко своите правомощия за разследване на нарушения на законодателството за защита на потребителите, предвидени в чл. 9, параграф 3 на Регламент (ЕС) 2017/2394. По отношение на правомощията по прилагане на законодателството предвидени в чл. 9, параграф 4 на Регламент (ЕС) 2017/2394, проекта на ЗИД на ЗЗП предвижда компетентните органи да упражняват пряко тези правомощия с изключение на правомощията предвидени в чл. 9, параграф 4, бук. „ж“, които ще се осъществяват от Комисията за защита на потребителите. Касае се за правомощия за премахване на съдържание или за ограничаване на достъп до онлайн интерфейс или разпореждане за отправяне на ясно предупреждение до потребителите при достъп до онлайн интерфейс; за разпореждане на доставчик на хостинг услуги да премахне, блокира или ограничи достъпа до онлайн интерфейс или за разпореждане на регистраторите на домейни да заличат пълното име на домейни.

С проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите се осигуряват също и мерки за прилагане на Регламент (ЕС) 2017/1128 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. за трансграничната преносимост на услугите за онлайн съдържание в рамките на вътрешния пазар. Регламентът се прилага от 1 април 2018 г. и разпоредбите му са задължителни за всички държави-членки. Предвидени са разпоредби, съгласно които Комисия за защита на потребителите ще бъде контролен орган и ще следи за неговото прилагане, а в случай на неспазване ще налага и определени санкции. С проекта на закон се създава чл. 225д, където е определен размерът на глобите (за физическите лица) и имуществените санкции (за едноличните търговци и юридическите лица) при неизпълнение от страна на доставчиците на услуга за онлайн съдържание, едноличните търговци и юридическите лица на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/1128, включително при извършването на повторно нарушение.

С проекта на ЗИД на ЗЗП се предвижда и отпадане на изискването за предоставянето от страна на сдруженията на потребителите, при подаването им на

заявление за признаване за представителност, на документи, които могат да бъдат проверени в Търговския регистър и в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. Предложената промяна в проекта има за цел да приведени разпоредбите на Закона за защита на потребителите в съответствие с разпоредбата на чл. 23, ал. 6 от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ЗТРРЮЛНЦ).

Прилагането на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите не изисква създаването на нова институционална структура. Проектът на закон предвижда прилагането на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/2394 да се осъществява от съществуващи административни структури, които вече прилагат съответното европейско или национално законодателство, включено в обхвата на регламента. Приемането на проекта на ЗИД на ЗЗП е свързано с някои допълнителни разходи за Комисията за защита на потребителите, но същите не могат да бъдат избегнати предвид наличието на императивни изисквания в правото на ЕС, които следва да бъдат въведени в националното законодателство. Определянето на Комисията за защита на потребителите за единна служба за връзка с компетентните органи по смисъла на Регламент (ЕС) 2017/2394 и предоставянето на Комисията за защита на потребителите на правомощията по прилагане на законодателството за защита на потребителите, предвидени в чл. 9, пар. 4, бук. „ж“ на Регламент (ЕС) 2017/2394 за премахване на съдържание или за ограничаване на достъп до онлайн интерфейс, както и за разпореждане на регистраторите на домейни да заличат пълното име на домейни ще е свързано с поемането на допълнителни разходи. Това се налага и поради факта, че Комисията за защита на потребителите ще изпълнява това правомощие при отправяне на писмено искане от страна на останалите компетентни органи, когато предприетите от тях действия за прилагане на законодателството, предвидени в чл. 9, пар. 4, бук. „а“ - „е“ на Регламент (ЕС) 2017/2394 не са довели до преустановяване или забрана на нарушението на законодателството.

Приемането на проекта на ЗИД на ЗЗП не води до необходимост от допълнителни бюджетни средства и няма да доведе до промени в бюджета на останалите компетентни органи, но ще изисква предвиждането на допълнителни бюджетни средства в бюджета на Министерство на икономиката, респективно на Комисията за защита на потребителите.

В заключение, с приемането на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на потребителите ще се създадат необходимите условия за прилагане на разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/2394 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. относно сътрудничеството между националните органи, отговорни за прилагането на законодателството за защита на потребителите и на Регламент (ЕС) 2017/1128 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. за трансграничната преносимост на услугите за онлайн съдържание в рамките на вътрешния пазар. Предлаганите промени ще допринесат за подобряване на сътрудничеството в работата на контролните органи на държавите-членки на ЕС, ще подобрят прилагането на законодателството за защита на потребителите и ще допринесат за постигането на високо ниво на защита на потребителите.

БОЙКО БОРИСОВ
Министър-председател